

భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం నివేదికలు
యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా

వర్యెస్

టీ.ఆర్. వర్మ

(ఎస్.ఆర్.దాస్, ప్రధమ న్యాయమూర్తి, వెంకటరామ అయ్యర్, బి.పి. సిన్హా, జె.ఎల్. కపూర్, మరియు ఎ.కె.
సర్కార్ న్యాయమూర్తులు)

ప్రభుత్వ సేవకుడు - తొలగింపు - ఎంక్వెరీ - సాక్ష్యం తీసుకునే విధానం - భారత
సాక్ష్యాధారాల చట్టం వర్తింపు - నిబంధనల సహజ న్యాయం - సహేతుకమైన అవకాశం - భారతదేశ
రాజ్యాంగం, ఆర్టికల్ 311 (2).

రిట్ - న్యాయస్థానం యొక్క ప్రత్యేక అధికార పరిధి - ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం - సాక్ష్యం
తీసుకోవడంతో కూడిన వివాదాస్పద ప్రశ్నలు - ఉన్నత న్యాయస్థానం లో ఆచరణ - భారత రాజ్యాంగం ,
ఆర్టికల్ 226.

భారత రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 311 కింద జరిగిన విచారణను అనుసరించి ప్రతివాది ప్రభుత్వం కింద
సర్వీస్ నుండి తొలగించబడ్డాడు విచారణలో ప్రతివాది మరియు అతని సాక్షుల సాక్ష్యాలను భారతీయ
సాక్ష్యాధారాల చట్టం నిర్దేశించిన రీతిలో తీసుకోలేదని మరియు ఇతర కారణాల వల్ల తొలగింపు ఉత్తర్వును
రద్దు చేయాలని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం అతను ఉన్నత న్యాయస్థానంలో ఒక దరఖాస్తును దాఖలు చేశాడు.
ఫలితంగా ఆర్టికల్ 311 (2) ప్రకారం అతనికి తగిన అవకాశం ఇవ్వలేదు. ఆ చట్టంలో నిర్దేశించిన
విధానాన్ని ఖచ్చితంగా పాటించనప్పటికీ , ప్రతివాది తన సాక్ష్యాలను విచారణ అధికారి ముందు
ఉంచడానికి పూర్తి అవకాశం ఇచ్చినట్లు కనుగొనబడింది.

జరిగింది: (1) రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద ఉన్న దరఖాస్తులను సాధారణంగా ఉన్నత
న్యాయస్థానంలు స్వీకరించకూడదు , ఇక్కడ ప్రత్యామ్నాయ మరియు సమానమైన ప్రభావవంతమైన
పరిహారం అందుబాటులో ఉంటుంది. సాక్ష్యం తీసుకోకుండా సంతృప్తికరంగా నిర్ణయించలేని
వివాదాస్పద ప్రశ్నలను రిట్ దరఖాస్తులో నిర్ణయించడం న్యాయస్థానాల పద్ధతి కాదు.

రషీద్ అహ్మద్ వర్యెస్ మున్సిపల్ బోర్డ్, కైరానా , (1950) ఎస్.సి.ఆర్ 566 మరియు కె.ఎస్. రషీద్
అండ్ సన్ వర్యెస్ ది ఇన్ కమ్ టాక్స్ ఇన్వెస్టిగేషన్ కమిషన్ (1954) ఎస్.సి.ఆర్ 738, ఆధారపడింది.

(2) ట్రిబ్యూనల్లు సహజ న్యాయ నియమాలను పాటించాలని మాత్రమే చట్టం కోరుతుంది, అంటే ఒక పార్టీకి అతను ఆధారపడే అన్ని సంబంధిత సాక్ష్యాలను జతచేసే అవకాశం ఉండాలి, ప్రత్యర్థి సాక్ష్యం అతని సమక్షంలో తీసుకోవాలి మరియు అతనికి అవకాశం ఇవ్వాలి. ఆ పక్షం విచారించిన సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడం మరియు వాటిని వివరించే అవకాశం అతనికి ఇవ్వకుండా అతనిపై ఎలాంటి మెటీరియల్స్ ఆధారపడకూడదు. ఈ రూణలు సంతృప్తి చెందితే, సాక్ష్యం తీసుకోవడానికి భారతీయ సాక్ష్యాధారాల చట్టంలో నిర్దేశించిన విధానాన్ని ఖచ్చితంగా పాటించలేదనే కారణంతో విచారణ దాడికి తెరతీయదు.

న్యూ ప్రకాష్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ కో. వర్సెస్ న్యూ సువర్ణ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ కో. , (1957) ఎస్.సి. ఆర్ 98, అనుసరించబడింది,

సివిల్ అప్పీల్, అధికార పరిధి: 1957 నాటి సివిల్ అప్పీల్ నం. 118.

సివిల్ రిట్ నం. 243-డి 1954 లో ఢిల్లీలోని పంజాబ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం సర్క్యూట్ బెంచ్ యొక్క జనవరి 31, 1956 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా అప్పీల్ చేయడం.

సి.కె.డాప్లరీ, సొలిసిటర్-జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా, ఆర్. గణపతి అయ్యర్ మరియు ఆర్. హెచ్. ధేబర్, అప్పీలుదారు కోసం.

ప్రతివాది తరపున పురుషోత్తం త్రికుందాస్, టీఎన్ వెంకటరామన్, కేఆర్ చౌదరి.

1957. సెప్టెంబర్ 18.

కింది న్యాయస్థానం తీర్పును వెలువరించినవారు.

వెంకటరామ అయ్యర్, న్యాయమూర్తి:- ఇది రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం సెప్టెంబరు 16, 1954 నాటి ఉత్తర్వును పక్కన పెడుతూ పంజాబ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా ప్రత్యేక సెలవు ద్వారా అప్పీల్ చేయబడింది రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311 (2)కి విరుద్ధమనే కారణంతో ఇక్కడ ప్రతివాదిని ప్రభుత్వ సర్వీసు నుండి తొలగించింది.

ప్రతివాది, మెటీరియల్ తేదీలలో, యూనియన్ గవర్నమెంట్ యొక్క వాణిజ్య విభాగంలో అసిస్టెంట్ కంట్రోలర్. మార్చి, 1953 మధ్యలో, మెసర్స్ గట్టులాల్ ఛగన్లాల్ జోషి తరహాలో కలకత్తా సంస్థ ప్రతినిధి అయిన శ్రీ భాన్, ఆ సంస్థ పేరును బ్లాక్ లిస్ట్ నుండి తొలగించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఢిల్లీకి వచ్చారు. మరియు ఆ ప్రయోజనం కోసం, అతను శాఖలోని అధికారులను సంప్రదిస్తున్నాడు. వాణిజ్యం మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ (ఫిర్యాదుల విభాగం)లో అసిస్టెంట్ అయిన శ్రీ తవక్లీకి, తనకు అనుకూలంగా ఉత్తర్వు పొందడానికి శ్రీ భాన్ లంచం ఇస్తానని సమాచారం అందించారు. అతను వెంటనే ఈ విషయాన్ని స్పెషల్ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కు నివేదించాడు మరియు వారు అతని కోసం ఉచ్చు వేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. శ్రీ భాన్, అయితే, తనకు అనుకూలంగా ఉత్తర్వు చేయబడి, కమ్యూనికేట్ చేసిన తర్వాత మాత్రమే లంచం చెల్లించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు, అయితే అతను ప్రతివాదిని తన ద్వారా చెల్లింపు కోసం పూచీగా నిలబెడతానని ప్రతిపాదించాడు. ఆ తర్వాత ప్రతివాది కోసం ఉచ్చు బిగించాలని పోలీసులు నిర్ణయించారు, మరియు తదనుగుణంగా శ్రీ తవక్లీ నియామకం ద్వారా, శ్రీ భాన్ మరియు ప్రతివాదిని మార్చి 24, 1953 సాయంత్రం క్వాలిటీ రెస్టారెంట్ లో కలుసుకునేలా ఏర్పాటు చేశారు. సమావేశం ఏర్పాటైన విధంగా జరిగింది మరియు స్పెషల్ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ లోని ముగ్గురు సభ్యులు అక్కడ అజ్ఞాతంలో ఉన్నారు. అప్పుడు, శ్రీ తవక్లీ, శ్రీ భాన్ మరియు ప్రతివాది మధ్య చర్చ జరిగింది, మరియు ఆ చర్చ సందర్భంగా, శ్రీ తవక్లీకి ప్రతివాది శ్రీ భాన్ చెల్లిస్తానని హామీ ఇచ్చినట్లు అప్పీలుదారు కేసు. సంభాషణ ముగిసిన తర్వాత, ప్రతివాది బయలుదేర బోతున్నప్పుడు, ఒక అధికారి, పోలీసు సూపరింటెండెంట్, అతని గుర్తింపును వెల్లడించాడు, ప్రతివాది నుండి అతని గుర్తింపు కార్డును పొంది దానిని ప్రారంభించాడు మరియు శ్రీ భాన్ కూడా దానిని ప్రారంభించాడు.

మార్చి 28, 1953న, ప్రతివాది శ్రీ తవక్లీకి అక్రమ గ్రాటిఫికేషన్ (తృప్తిని) అందించడంలో మరియు శ్రీ తవక్లీని శ్రీ భాన్ అందించిన గ్రాటిఫికేషన్ (తృప్తిని) అంగీకరించడానికి ప్రయత్నించడంలో శ్రీ భాన్ కు సహాయం మరియు సహకరించినట్లు అభియోగాలు మోపుతూ వాణిజ్య మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి నుండి నోటీసు అందుకున్నారు మరియు ఆరోపణలకు మద్దతుగా, ప్రతివాది మరియు శ్రీ తవక్లీ మధ్య జరిగిన సమావేశాలకు సంబంధించిన వివరంగా ఆరోపణలు ఉన్నాయి, మార్చి 17, 1953న, మార్చి 21, 1953న ఆ రోజు తర్వాత అదే విషయాన్ని ప్రస్తావిస్తూ టెలిఫోనిక్ సంభాషణ మరియు క్వాలిటీ రెస్టారెంట్ లోని మీటింగ్ ఇప్పటికే ప్రస్తావించబడింది. ఆరోపణలకు తన వివరణ ఇవ్వాలని ప్రతివాదిని పిలిచారు మరియు అతను రక్షణ కోసం మౌఖిక లేదా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలను నడిపించాలను కుంటున్నాడో లేదో తెలియజేయమని ఆదేశించ బడింది. ఈ విచారణను దిగుమతులు మరియు ఎగుమతుల జాయింట్ చీఫ్ కంట్రోలర్ మౌంట్ జె. బైర్న్ కు అప్పగించారు. ఏప్రిల్ 10, 1953న, ప్రతివాది తాను శ్రీ తవక్లీని 17వ తేదీ లేదా మార్చి 21వ తేదీన కలిశానని, లేదా ఆ రోజు

అతనితో ఏదైనా టెలిఫోనిక్ సంభాషణ జరిగిందని నిరాకరిస్తూ వివరణాత్మక వివరణను సమర్పించాడు మరియు అతను చేసిన సంభాషణ 24వ తేదీన క్వాలిటీ రెస్టారెంట్ అతని బీమా పాలసీకి సంబంధించినది మరియు శ్రీ భాన్ ఆఫర్ చేయడానికి ప్రతిపాదించిన లంచానికి ఎటువంటి సంబంధం లేదు. ప్రతివాది మౌఖిక విచారణను కూడా కోరాడు మరియు అతని సంస్కరణకు మద్దతుగా శ్రీ భాన్ , శ్రీ ఫతే సింగ్ మరియు శ్రీ జై నారాయణ్ లను పరీక్షించాలని కోరాడు. ఏప్రిల్ 17, 1953న మిస్టర్ బైర్న్ మౌఖిక విచారణ ఉంటుందని ప్రతివాదికి నోటీసు ఇచ్చాడు మరియు దాని ప్రకారం , సాక్షులను ఏప్రిల్ 20, 1953న మరియు తరువాతి రోజుల్లో విచారించారు మరియు విచారణ ఏప్రిల్ 27, 1953న ముగించబడింది .

జూలై 28, 1953న, మిస్టర్ బైర్న్ తన నివేదికను సమర్పించాడు మరియు అక్కడ ప్రతివాదిపై ఆరోపణలు స్పష్టంగా నిర్ధారించబడినట్లు అతను కనుగొన్నాడు. దీనిపై, ఆగష్టు 29, 1953న ప్రతివాదికి ఒక కమ్యూనికేషన్ జారీ చేయబడింది , అందులో అతన్ని తొలగించాలని తాత్కాలికంగా నిర్ణయించబడిందని మరియు ప్రతిపాదిత చర్యకు వ్యతిరేకంగా కారణాన్ని చూపించమని కోరినట్లు అతనికి తెలియజేయ బడింది. నోటీసుతో పాటు , మిస్టర్ బైరన్ యొక్క నివేదిక మొత్తం , అతని సిఫార్సులను మినహాయించి, పంపబడింది. సెప్టెంబర్ 11, 1953, ప్రతివాది తన వివరణను పంపారు. అందులో, అతను మళ్ళీ చాలా సుదీర్ఘంగా చర్చించిన సాక్షులను సమర్పించాడు మరియు నేరాన్ని గుర్తించడం సరైనది కాదని మరియు అతనిపై ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోకూడదని సమర్పించాడు. క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ కు తనకు అనుమతి ఇవ్వకపోవడం వల్ల విచారణ బలహీనపడిందని ఆయన ఈ వివరణలో ఫిర్యాదు చేశారు. అతనికి వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యం ఇచ్చిన సాక్షులు 320 , అర్దికల్కు అనుగుణంగా యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ కు పత్రాలు సమర్పించబడ్డాయి మరియు సెప్టెంబరు 6, 1954న తన నివేదికను పంపింది , అభియోగాలు జరిగాయని సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేట్ చేయడానికి అతనికి అనుమతి లేదని ప్రతివాది చేసిన రాష్ట్రపతి ఫిర్యాదులో ఎటువంటి వాస్తవం లేదని మరియు అతనిని తొలగించాలని కోరింది. విచారణ అధికారి యొక్క అన్వేషణను మరియు యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ యొక్క సిఫార్సును అంగీకరిస్తూ, సెప్టెంబర్ 16, 1954న ప్రతివాదిని ప్రభుత్వ ఉద్యోగం నుండి తొలగించాలి ఒక ఉత్తర్వు చేసింది.

సరైన విచారణ లేనందున , సెప్టెంబరు 16, 1954 నాటి తొలగింపు ఉత్తర్వును రద్దు చేయడానికి తగిన రిట్ కోసం పంజాబ్ ఉన్నత న్యాయస్థానంలో ప్రస్తుత అప్పీల్ తలెత్తిన దరఖాస్తును ప్రతివాది దాఖలు చేశారు. దరఖాస్తుకు మద్దతుగా ఏడు కారణాలు నిర్దేశించబడ్డాయి మరియు వీటిలో మూడు కారణాలు నిరూపించినట్లు విద్వాంసులైన న్యాయమూర్తులు అభిప్రాయపడ్డారు. ఆరోపణకు మద్దతుగా సాక్ష్యం

ఇచ్చిన సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి ప్రతివాదికి అవకాశం నిరాకరించ బడిందని , అతను తన స్వంత ప్రకటన చేయడానికి అనుమతించలేదని , కానీ విచారణ అధికారి ద్వారా క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయబడ్డాడని మరియు అదే విధంగా , అతని సాక్షులను ప్రతివాది స్వయంగా పరిశీలించడానికి అనుమతించకుండా అధికారి కేవలం క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేశారు. ఈ లోపాలు , అతని తొలగింపుకు వ్యతిరేకంగా కారణాన్ని చూపించడానికి ప్రతివాదికి సహేతుకమైన అవకాశాన్ని తిరస్కరించడం మరియు అటువంటి విచారణపై అనుసరించిన సెప్టెంబర్ 16, 1954 నాటి ఉత్తర్వు 311(2) ఆర్టికల్కు విరుద్ధమని వారు గమనించారు. ఫలితంగా, వారు ఆర్డర్ను పక్కన పెట్టారు మరియు అతనిని తిరిగి నియమించాలని ఆదేశించారు. ఈ ఉత్తర్వు యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని సొలిసిటర్-జనరల్ రెండు కారణాలపై సవాలు చేశారు: (1) విచారణలో ప్రతివాది తనకు ఎటువంటి సహేతుకమైన అవకాశం కల్పించలేదని గుర్తించడం సాక్ష్యం ద్వారా మద్దతు ఇవ్వలేదు ; మరియు (2) విచారణలో లోపం ఉన్నప్పటికీ, అది షో-కాజ్-నోటీస్ తర్వాత స్టేజ్లో సరిగ్గా సెట్ చేయదగిన విషయం మరియు ప్రతివాది సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి అవకాశం అడగలేదు, సెప్టెంబరు 16, 1954 నాటి ఉత్తర్వు 311(2) ఆర్టికల్కు విరుద్ధమని చెప్పడం అతను కోరడం వినబడలేదు

చాలా ప్రారంభంలో, మేము ఆర్టికల్ 226 కింద ఒక రిట్ దరఖాస్తును గమనించాలి . వివాదాల పరిష్కారానికి ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి సరైన చర్య కాదు. చట్టం ప్రకారం , తన సేవలను తప్పుగా రద్దు చేయబడిన వ్యక్తి , తన హక్కులను సమర్థించుకోవడానికి ఒక చర్యను ఏర్పాటు చేయడానికి అర్హులు మరియు అటువంటి చర్యలో , కొన్నింటితో సహా అతనికి అర్హమైన అన్ని ఉపశమనాలను ప్రదానం చేయడానికి న్యాయస్థానం సమర్థంగా ఉంటుంది. రిట్ దరఖాస్తులో ఆమోదయోగ్యం కాదు. వ్యాజ్యదారునికి ప్రత్యామ్నాయ మరియు సమానమైన ప్రభావవంతమైన పరిహారం అందుబాటులోకి వచ్చినప్పుడు , అతను ఆ పరిష్కారాన్ని అనుసరించాలని మరియు ప్రత్యేక రిట్ జారీ చేయడానికి న్యాయస్థానం యొక్క ప్రత్యేక అధికార పరిధిని కోరకూడదని బాగా స్థిరపడింది. మరొక పరిహారం యొక్క ఉనికి రిట్ జారీ చేయడానికి న్యాయస్థానం యొక్క అధికార పరిధిని ప్రభావితం చేయదు అనేది నిజం ; కానీ, *రఖిద్ అహ్మద్ వర్సెస్ మునిసిపల్ బోర్డ్* , కైరానా (1) లో ఈ న్యాయస్థానం గమనించినట్లుగా , "రిట్లను మంజూరు చేసే విషయంలో తగిన చట్టపరమైన పరిష్కారం యొక్క ఉనికి పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన విషయం". కె.ఎస్. రషీద్ మరియు కొడుకు వర్సెస్ ఆదాయపు పన్ను దర్యాప్తు కమిషన్ కూడా చూడండి. మరియు అటువంటి పరిహారం ఉన్న చోట , ఆర్టికల్ 226 కింద దరఖాస్తులో జోక్యం చేసుకోవడానికి నిరాకరించడం విచక్షణతో కూడిన మంచి అభ్యాసం , దానికి మంచి ఆధారాలు ఉంటే తప్ప. ప్రస్తుత సందర్భంలో అలాంటిదేమీ కనిపించదు. మరోవైపు, ఈ

(i) [1950] ఎస్.సి.ఆర్ 560.

దరఖాస్తులో ప్రతివాదికి తన వాదనను సమర్పించడానికి సహేతుకమైన అవకాశం నిరాకరించబడిందా లేదా అనే విషయం , అభియోగానికి మద్దతుగా సాక్ష్యం ఇచ్చిన సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయకుండా నిరోధించారా అనే ప్రశ్న ప్రధానంగా మారుతుంది. ఇది తీవ్రమైన వివాదం ఉన్న ప్రశ్న, ఇది సాక్ష్యం తీసుకోకుండా సంతృప్తికరంగా నిర్ణయించబడదు. రిట్ దరఖాస్తులో ఆ పాత్రకు సంబంధించిన ప్రశ్నలను నిర్ణయించడం న్యాయస్థానాల పద్ధతి కాదు మరియు విద్వాంసులైన న్యాయమూర్తులు ప్రతివాదిని దావాకు రిఫర్ చేసి ఉంటే అది ప్రస్తుత కేసులో విచక్షణతో సరైన అభ్యాసం అవుతుంది. ఈ అప్పీల్ లో , మనమే ఆ కోర్సును అవలంబించాలి మరియు విద్వాంసులైన న్యాయమూర్తులు ఆమోదించాల్సిన ఉత్తర్వును ఆమోదించాలి. కానీ సెప్టెంబరు 16, 1954న ప్రతివాదిని డిస్మిస్ చేస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసినందున , దానిని పక్కన పెట్టే చర్య ఇప్పుడు కాలపరిమితి విధించబడుతుందని మేము ఒత్తిడి చేస్తున్నాము. న్యాయస్థానం మెరిట్ లపై విచారణకు వెళ్ళినందున , మెరిట్ లను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఈ అప్పీల్ ను పరిష్కరించాలని మేము ప్రతిపాదిస్తున్నాము.

సెప్టెంబరు 16, 1954 నాటి ఉత్తర్వుపై ప్రతివాది దాడి చేసిన ప్రధాన కారణం ఏమిటంటే, మిస్టర్ బైర్న్ నిర్వహించిన విచారణలో , అతనికి వ్యతిరేకంగా నిలదీసిన సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి అతనికి అవకాశం ఇవ్వలేదు మరియు అటువంటి విచారణలో చేరిన అంశాలు అంగీకరించబడవు అని కనుగొనబడింది. అయితే ఆ ఆరోపణ బయటకు వచ్చిందా అనేది ప్రశ్న. తన దరఖాస్తులోని పారా 7 లో, ప్రతివాది ఇలా పేర్కొన్నాడు:

"దరఖాస్తుదారుడు పదేపదే మౌఖిక అభ్యర్థనలు ఉన్నప్పటికీ , విచారణ అధికారి అతనికి వ్యతిరేకంగా నిలదీసిన ఏ సాక్షిని క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయడానికి అనుమతించలేదు."

కానీ దీనిని మిస్టర్ బైర్న్ వ్యతిరేకించారు , అతను కౌంటర్ అఫిడవిట్ దాఖలు చేశాడు , అందులో అతను ఇలా పేర్కొన్నాడు:

"(4) మౌఖిక విచారణ సమయంలో దరఖాస్తుదారుడుకు ఎటువంటి అవకాశం ఇవ్వలేదనేది తప్పు. దరఖాస్తుదారుడుకు వ్యతిరేకంగా నిలదీసిన సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయడానికి.

(5) దరఖాస్తుదారుడు సమక్షంలో సాక్షులందరినీ విచారించారు మరియు ప్రతి పరీక్ష ముగింపులో అతను అడగడానికి ఏవైనా ప్రశ్నలు ఉన్నాయా అని నేను అడిగాను.

(6) దరఖాస్తుదారుడు ఒక సాక్షి శ్రీ పి. గోవిందన్ నాయర్ కి మాత్రమే ప్రశ్నలు వేశారు మరియు ఇతరులకు అడగలేదు."

ఈ అఫిడవిట్ పై , మిస్టర్ బైర్న్ ను న్యాయస్థానంలో విచారించారు మరియు అతను ఈ ఆరోపణలను పునరావృతం చేసి జోడించాడు:

"సాక్షులకు క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో ప్రశ్నలు వేయమని శ్రీ టి.ఆర్. వర్మను నేను అడిగాను."

సాక్షులకు క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో ప్రశ్నలు వేయమని శ్రీ టి.ఆర్. వర్మను తాను కోరినట్లు అతను ఎటువంటి గమనిక చేయలేదని , అది అతని వైపు నుండి జారిపడి (స్లిప్) ఉండవచ్చునని అతని తదుపరి పరీక్షలో తేలింది.

ఈ విధంగా మన ముందు రెండు ప్రకటనలు ఉన్నాయి , ఒకటి మిస్టర్ బైర్న్ ద్వారా మరియు మరొకటి ప్రతివాది ద్వారా , అవి పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్నాయి. వాటిలో దేనిని అంగీకరించాలనేది ప్రశ్న. న్యాయస్థానం లేదా ట్రిబ్యూనల్ ముందు ఏమి జరిగిందనే దానిపై వివాదం ఉన్నప్పుడు , దానికి సంబంధించి ప్రీసైడింగ్ అధికారి యొక్క ప్రకటన సాధారణంగా సరైనదిగా పరిగణించ బడుతుంది మరియు మిస్టర్. బైర్న్ యొక్క ప్రకటన నిజం అని అంగీకరించక పోవడానికి ఎటువంటి కారణం లేదు. . అతను ఉన్నత పదవిలో ఉన్న అధికారి అని అంగీకరించబడింది మరియు తప్పుడు సాక్షులను ఇవ్వడానికి అతనికి ఎటువంటి ఉద్దేశ్యం లేదని సూచించ బడలేదు. రికార్డులో మరిన్ని విశేషాలు ఉన్నాయి, ఇది మిస్టర్ బైర్న్ యొక్క ప్రకటన సరైనదని స్పష్టంగా చూపుతుంది. సాక్షుల విచారణ ఏప్రిల్ 20, 1953న ప్రారంభమైంది మరియు ఆ తేదీన నలుగురు సాక్షులను విచారించారు , వారిలో శ్రీ సిబి తవాక్కి ఉన్నారు. ప్రతివాది చెప్పినట్లుగా, అతను సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయడానికి అనుమతి కోరితే మరియు దానిని తిరస్కరించినట్లయితే , అతను విచారణ కొనసాగించిన తదుపరి తేదీలలో ఫిర్యాదును లిఖితపూర్వకంగా ఉంచకపోవటం ఆశ్చర్యకరం. సాక్షులలో ఒకరికి, శ్రీ. పి. గోవిందన్ నాయర్ , అతను నిజానికి ఒక ప్రశ్నను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో ఉంచాడు మరియు దానిని సరిదిద్దడం కష్టం మునుపటి సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి అనుమతి నిరాకరించినట్లు అతని ప్రకటనతో , సాక్షుల నివేదనను చదవడం ద్వారా , విచారణ అధికారి స్వయంగా శోధించే ప్రశ్నలు వేసి , అన్ని సంబంధిత వాస్తవాలను వెలికితీశారని చూపిస్తుంది. క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ కు సంబంధించి ఏదైనా నిర్దిష్ట విషయం ఉందని సూచించబడలేదు కానీ నిర్దేశించబడలేదు. ప్రతివాది సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయలేదని మేము భావిస్తున్నాము ఎందుకంటే అతనికి క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయడానికి ఏమీ మిగిలి లేదు. విజ్ఞులైన న్యాయమూర్తులు ప్రతివాది ప్రకటన అంగీకరించి , మిస్టర్ బైర్న్ కి ప్రాధాన్యతనిస్తూ రెండు కారణాలను

ఇచ్చారు. ఒకటి, సాక్షుల డిపాజిషన్లలో క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ జరగలేదని దాఖలాలు లేవు. కానీ దీని నుండి ఏమి అనుసరిస్తుంది? వాస్తవానికి, క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లేదు, ఇది వాస్తవం; క్రాస్-ఎగ్జామిన్ చేయాలన్న ప్రతివాది అభ్యర్థన అనుమతించ బడలేదని కాదు. మళ్ళీ, తమ ముందున్న రిట్ దరఖాస్తు విచారణకు ప్రతివాది హాజరయ్యారని, వారు అతనిని ప్రశ్నలు వేసి, అతను తగినంత మేధావి అని అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరుచుకున్నారని మరియు అతను అలా చేయరని నమ్మడం కష్టమని న్యాయమూర్తులు చెప్పారు. సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేశారు. ప్రశ్న యొక్క న్యాయపరమైన నిర్ణయంలో ఇది పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం లేదని మరియు ఇది పూర్తిగా మినహాయించ బడాలని మేము అభిప్రాయపడు తున్నాము. రికార్డు మరియు సంభాష్యత యొక్క పరిశీలనలో, మేము మిస్టర్ బైర్న్ యొక్క ప్రకటనను నిజమని అంగీకరిస్తాము మరియు సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయడానికి ప్రతివాదికి అనుమతి నిరాకరించ బడలేదు మరియు ఈ కారణంగా విచారణ లోపభూయిష్టంగా ఉందనే అభియోగాన్ని కొనసాగించలేము.

ప్రతివాది తన దరఖాస్తులో ఈ క్రింది నిబంధనలలో పేర్కొన్న మరో రెండు కారణాలపై విచారణపై దాడి చేశాడు:

"(సి)దరఖాస్తుదారుడుక్రాస్-ఎగ్జామినేట్ చేయబడి, అతని తరపున మౌఖిక ప్రకటన చేయడానికి అనుమతించబడలేదు.

(డి) డిఫెన్స్ సాక్షులకు వారి స్వంత వెర్షన్ చెప్పే లేదా విచారించే అవకాశం ఇవ్వబడలేదు దరఖాస్తుదారుడువారి నిక్షేపాలు విచారణ అధికారి అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలకే పరిమితం చేయబడ్డాయి."

సారాంశంలో, అభియోగం ఏమిటంటే, ప్రతివాది మరియు అతని సాక్షులు ఎగ్జామినేషన్-ఇన్-చీఫ్ ద్వారా తమ సాక్షులను ఇవ్వడానికి అనుమతించ బడాలి, మరియు ఆ తర్వాత మాత్రమే అధికారి వారిని క్రాస్ ఎగ్జామినేట్ చేయాలి, కానీ అతను తనను తాను క్రాస్ చేయడానికి తీసుకున్నాడు. మొదటి నుండి వాటిని పరిశీలించండి మరియు తద్వారా బాగా గుర్తించబడిన ప్రక్రియ నియమాలను ఉల్లంఘించారు. తమను ప్రశ్నించేందుకు ప్రతివాదిని అనుమతించడం లేదన్న ఫిర్యాదు కూడా ఉంది.

ఇప్పుడు, ప్రతివాది మరియు అతని సాక్షుల సాక్ష్యం సాక్ష్యం చట్టంలో నిర్దేశించిన రీతిలో తీసుకోలేదనడంలో సందేహం లేదు, ట్రిబ్యూనల్లు నిర్వహించే విచారణలకు ఆ చట్టం ఎటువంటి దరఖాస్తును కలిగి ఉండదు, అయినప్పటికీ అవి న్యాయపరమైన స్వభావం కలిగి ఉండవచ్చు. విచారణ

నిర్వహణలో అటువంటి ట్రిబ్యూనల్లు సహజ న్యాయం యొక్క నియమాలను పాటించాలని చట్టం యొక్క ఒక న్యాయస్థానం కోరుతుంది మరియు అలా చేస్తే , అనుసరించిన విధానం దానికి అనుగుణంగా లేనందున వారి నిర్ణయం అభిశంసనకు గురికాదు. దానిని విస్తృతంగా పేర్కొంటూ మరియు అది సమగ్రంగా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యం లేకుండా , సహజ న్యాయ నియమాల ప్రకారం , ఒక పార్టీకి అతను ఆధారపడే అన్ని సంబంధిత సాక్ష్యాలను జోడించే అవకాశం ఉండాలి, ప్రత్యర్థి సాక్ష్యం అతని సమక్షంలోనే తీసుకోవాలి మరియు ఆ పక్షం విచారించిన సాక్ష్యాలను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేసే అవకాశం అతనికి ఇవ్వాలి మరియు అతనికి వివరించే అవకాశం ఇవ్వకుండా అతనిపై ఎలాంటి మెటీరియల్స్ ఆధారపడకూడదు. ఈ నిబంధనలు సంతృప్తి చెందితే , సాక్ష్యం తీసుకోవడానికి సాక్ష్యాధారాల చట్టంలో నిర్దేశించిన విధానాన్ని ఖచ్చితంగా పాటించ నందున విచారణ దాడికి తెరవబడదు . న్యూ ప్రకాష్ ట్రాన్స్ ఫోర్ట్ కో. వర్సెస్ న్యూ సువర్ణ ట్రాన్స్ ఫోర్ట్ కో (1) లో ఈ న్యాయస్థానం ఇటీవలి యిచ్చిన నిర్ణయాన్ని చూడండి,

ఈ ప్రశ్న ఇక్కడ చర్చించబడింది. మేము పై సూత్రాల వెలుగులో రికార్డును పరిశీలించాము మరియు సహజ న్యాయ సూత్రాల ఉల్లంఘన జరగలేదని కనుగొన్నాము. సాక్ష్యాలను చాలా సుదీర్ఘంగా విచారించారు మరియు ప్రశ్నకు సంబంధించిన అన్ని సంబంధిత వాస్తవాలతో మాట్లాడారు మరియు వారు మాట్లాడగలిగే మరేదైనా విషయం ఉందని సూచించబడలేదు. సాక్ష్యాలకు ఎలాంటి ప్రశ్నలు వేయడానికి అతనికి అనుమతి లేదన్న ప్రతివాది సంస్కరణను మేము అంగీకరించము. 'నిజానికి, శ్రీ జై నారాయణ్ సాక్ష్యం పేపర్ బుక్ లోని పేజ్ 188 ప్రకారం, ప్రతివాది ఈ సాక్షికి సాక్ష్యమివ్వాలని కోరుకున్న ఏకైక ప్రశ్న మిస్టర్ బైర్న్ ద్వారా అతనిని అడిగినట్లు చూపిస్తుంది. శ్రీ భాస్ మరియు శ్రీ ఫతే సింగ్ యొక్క సాక్ష్యం ప్రతివాదికి పూర్తిగా మద్దతుగా ఉందని గమనించాలి. మిస్టర్ బైర్న్ యొక్క అన్వేషణలు పూర్తిగా ప్రతివాది సమక్షంలో తీసుకున్న మౌఖిక సాక్ష్యం యొక్క ప్రశంసపై ఆధారపడి ఉన్నాయి. సెప్టెంబరు 11, 1953 నాటి తన వివరణలో ప్రతివాది ఫిర్యాదు యొక్క ఈ కారణాలను ముందుకు తీసుకురాలేదని కూడా పేర్కొనాలి మరియు అవి పూర్తిగా అసంపూర్తిగా ఉన్నాయని మరియు తరువాత ఆలోచన అని మేము సంతృప్తి చెందాము. తదనుగుణంగా, మిస్టర్ బైర్న్ ముందు జరిగిన విచారణ లోప భూయిష్టంగా లేదని , ప్రతివాది తన సాక్ష్యాలను అతని ముందు ఉంచడానికి పూర్తి అవకాశం ఉందని , మరియు అతను దానిని ఉపయోగించు కున్నాడని , దిగువ న్యాయస్థానంలోని న్యాయమూర్తుల నుండి భిన్నంగా ఉన్నాము , ఈ దృష్టిలో, పండిత సొలిసిటర్-జనరల్ లేవనెత్తిన రెండవ ప్రశ్నపై ఏదైనా అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయడం అనవసరం.

ఫలితంగా, మేము అప్పీల్ను అనుమతిస్తాము , దిగువ న్యాయస్థానం యొక్క ఆర్డర్ను పక్కన పెట్టి , రిట్ దరఖాస్తును తీసివేస్తాము. ఖర్చులకు సంబంధించి ఉత్తర్వు ఉండదు.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.
